

Fot. Archiwum ZKP

Karaimski uczeń.
Sewastopol, przełom
XIX i XX w.

Budynek dawnej
Wyższej Karaimskiej
Uczelni Duchownej
w Eupatorii, 2002 r.

Fot. Adam Dubiński

Ujhan karuw

Burunhu jarymynda askan jiz-jitnyn biliwli edi Krymda midraszky kip uchuhannyn da ilk iwretiwcinin Awrahamnyn uwłunun Josefnin Łuckałynyn, *Aben Jaszarnyn*, necik oł mohorłared' ez tiziwlerin.

Midraszky anyn tabuřed' G'ezłewde, da beri – chaz bijik akademijaha – ystyrynyred' jigit ełen bar janłaryndan Krymnyn ki tihetme ez iwrenmehin k'ezzi tibin andij biliw-jesinin chaz edi Aben Jaszar.

Bu midraszta, ezg'e tałmidler arasyna, iwrenired' Dawid uwłu Josefnin *Dżygit*, kajscy ajrycłanyred' kałdyk tałmidlerden tiwił ancak ez tig'eł anłamaħyba iwretiwni, tek iti usuba da „k'ešk'en” sezibe. Ajtyredi ese Dawid kim icin nendij „sezcek”, ot sez chaz tikk'en jabusunured' adamha uzakka. Aben Jaszar astry siweredi bu oncałahan tałmidni, sanajdohac ki ez zamanynda cyhar andan usłu adam da fajdały iści karaj-tizi isne.

Bir for ucałady Dawidg'e bundij ucır. Oł edi cocka kajnar da tołu tirlikten, ałaj tołu ki oł tirlik tołułuhu tasared' andan chaz kiçli kajnajdohan suw tasad cełmehinden. K'erek edi ese anar kari barma, oł siwmesed' jirime akırtyn chaz ezg'e cockałar, ancak cabared' bitin chałyndan ez kiçli ajakłarynyn.

Da muna bir kinni, kacan oł ez kylyhy k'ere cabared' oram saryn, jołhustu any tatar *Mud-*

deris, aħarahy bijik ismael-midraszyn da jachsy dostu Aben Jaszarnyn.

Klejdoħac elik etme bu kajnar cockadan, kajscy chaz kijik atcak eštirg'en steplerde ełcered' uzunłuhun oramnyn, Mudderis tochtatty any da ajtty:

– Tynła, bała! Bundij kiçli capmaktan islenir tabanłaryn isne cybanlar. Bar tezce nałcyħa da islet ezine ajakłaryna temirli nałlar.

Dawid uzak izdemedi karuw-sezni:

– Efendi Baba („bijim-atam”) – ajtty oł, juwuz iginedohac – Cabam nałcydan. Bołalmajd ałma bu išni...

– Ne icin bołalmajd? – sordu kart Tatar kile-dohac.

– Bunun icin ki astry dzachtłanad tihetme temirni awzunuzga Kanuznun!

Da ajtyp bunu Dawid capty jirakrak, k'ergizedohac efendi-babaha ez tabanłaryn „nałarsyz”. Mudderis astry jireklendi Dawid isne bu karuw icin da jomakłajdohac bunu Aben Jaszarga kołdu any ki kałdyrmahaj andij cejałyknı dzurmsuz.

Tandasyna Dawid k'eldi midraszka tyncsyz dzanba. Tałmidler ajttlar anar ki bu ucır biliwli bołdu ribbi Awrahamha, da kyłuwcu tezedred' keliwin tawułnun.

K'elip midraszka, Aben Jaszar tezce inedi ez ałnyna Dawidni da bujırdı anar jomakłama kineginli ucurnu. Cocka jomakłady baryn ałaj necik edi, astramajdohac nemede, dahy oł karuwnu, kajsyn berdi Mudderisk'e.

Kacan Dawid tihetti ez sezin, bar tałmidler tyncsyz tezeređler, ne hali bołur? Ne ajtyr bu usłu da rast iwretiwci, kajsyn ałar siweredler da kajsyndan korkaređler.

Da muna Aben Jaszar tartty ezine Dawidni da epti any małajyna. Sondra ałdy cecekerden, ne turaređler sofa isne, kyzył gilefni da berdi any cockaha.

– Budu senin dzurumun! – ajtty anar kart iwretiwci jengil kilktibe erinleri isne. – Karuwun senin edi baryba ujhan. Necik cahyrabiz, ałaj kajtarylad bižg'e!

Bu ceja tałmid Dawid ałdatmady umsuncun iwretiwcinin: oł bołdu ilk iścibe ulus-tizi isne Karajłarnyn.

Towij Lewi-Babowicz.

„Karaj Awazy” zeszyt 2, 1931, s. 22.